

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **Mgr. M. V.**, zast. Mgr. Andrejem Lokajíčkem, advokátem se sídlem Jugoslávská 29, Praha 2, proti žalovanému: **Městský úřad Jindřichův Hradec**, se sídlem Klášterská 135/II, Jindřichův Hradec, ve věci ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 4. 2019, čj. 50 A 43/2017 - 80,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 4. 2019, čj. 50 A 43/2017 - 80, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně požádala žalovaného prostřednictvím svého zástupce Mgr. Andreje Lokajíčka, advokáta, o provedení kontroly stavby (oplocení) na sousedním pozemku parc. č. X v katastrálním území J. H., který sousedí s pozemkem, jehož je žalobkyně spoluvlastníkem, podle § 133 stavebního zákona. Žalovaný jí přípisem ze dne 2. 2. 2017, sp. zn. VÚP/569/2017/ZE, čj. VÚP/5417/17/Ze (dále jen „sdělení“), sdělil, že oplocení pozemku bylo stavebním úřadem povoleno jako stavba oplocení sloužící k zamezení přístupu cizích osob na pozemek vlastníka a při pokračování výstavby povolené garáže bude odstraněna. Dále uvedl, že stavební úřad vydal povolení dne 14. 7. 2016 na základě žádosti vlastníka pozemku parc. č. X. Sdělení bylo zasláno do datové schránky advokátní kanceláře STRNAD JOCH LOKAJÍČEK advokáti, s. r. o., a doručeno bylo dne 15. 2. 2017. Dne 8. 3. 2017 se zástupce žalobkyně dostavil na stavební úřad, aby nahlédl do spisu týkajícího se oplocení pozemku parc. č. X.

[2] Dne 8. 5. 2017 žalobkyně podala žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného ve smyslu § 82 s. ř. s., kterou napadla územní souhlas vydaný v této věci. Krajský soud její žalobu odmítl pro opožděnost podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. usnesením ze dne 6. 11. 2017, čj. 50 A 43/2017-27. Žalobkyně se podle krajského soudu dozvěděla o nezákonném zásahu žalovaného nejpozději doručením sdělení žalovaného dne 15. 2. 2017 jejímu zástupci, a zmeškala tedy subjektivní lhůtu dvou měsíců k podání žaloby (§ 84 s. ř. s.).

[3] Proti citovanému usnesení krajského soudu podala žalobkyně kasační stížnost. Namítla, že doručení sdělení je neúčinné, neboť sdělení jí mělo být doručeno prostřednictvím jejího zástupce Mgr. Andreje Lokajíčka, tj. do jeho datové schránky. Dále namítla, že o vydání územního souhlasu ke stavbě předmětného oplocení se dozvěděla až při nahlížení do správního spisu dne 8. 3. 2017. Před tímto datem neměla povědomí o tom, zda stavba na sousedním pozemku byla povolena územním souhlasem, rozhodnutím stavebního úřadu či jiným úkonem.

[4] NSS rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení rozsudkem ze dne 5. 9. 2018, čj. 10 As 357/2017-66, ve kterém měl krajský soud ověřit, kdy se žalobkyně fakticky dozvěděla o skutečnostech rozhodných pro podání žaloby podle § 82 s. ř. s. Zejména bylo nutné objasnit, kdy (a zda vůbec) se sdělení žalovaného dostalo do dispozice žalobkyně, resp. jejího zástupce.

[5] Krajský soud v dalším řízení vyžádal od Ministerstva vnitra detail datové zprávy ID 438839261, jejímž prostřednictvím bylo žalobkyni zasláno sdělení. Z detailu datové zprávy vyplynulo, že dne 15. 2. 2017 se do datové schránky společnosti STRNAD JOCH LOKAJÍČEK advokáti, s. r. o., přihlásil Andrej Lokajíček, čímž byla datová zpráva doručena. Na základě těchto zjištění krajský soud žalobu v záhlaví označeným usnesením opětovně odmítl pro opožděnost. Považoval za prokázané, že žalobkyně se o vydání územního souhlasu dozvěděla ze sdělení, které jí, resp. jejímu zástupci, bylo doručeno dne 15. 2. 2017.

II. Kasační stížnost

[6] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla usnesení krajského soudu kasační stížností. Namítla, že žaloba byla podána včas. O územním souhlasu se dozvěděla až při nahlížení do správního spisu dne 8. 3. 2017, nikoli ze sdělení žalovaného ze dne 2. 2. 2017. Ve sdělení se totiž hovoří pouze o tom, že „stavba byla povolena“. Ze slovního spojení „povolení stavby“ nemohlo být stěžovatelce zřejmé, že byl vydán územní souhlas. Sdělení neobsahuje ani jednou pojem „územní“ ani „souhlas“. Z informace, že „stavba je povolena“, bylo možné vyvodit, že žalovaný vydal územní rozhodnutí, územní souhlas nebo že s žadatelem uzavřel veřejnoprávní smlouvu apod. S každým z uvedených procesních postupů se pojí odlišný prostředek právní obrany a s ním odlišné lhůty pro jeho uplatnění. Krajský soud se v napadeném usnesení zabýval pouze tím, zdali bylo sdělení stěžovatelce, resp. jejímu zástupci, doručeno, a nijak neposoudil, zda se z obsahu daného sdělení mohla stěžovatelka dozvědět o vydání územního souhlasu.

[7] Stěžovatelka navrhl, aby NSS usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] Podle § 84 odst. 1 s. ř. s. žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo.

[10] Podle § 84 odst. 2 s. ř. s. zmeškání lhůty nelze prominout.

[11] Stěžejní otázkou v této věci je, zda se stěžovatelka ze sdělení žalovaného ze dne 2. 2. 2017 mohla dozvědět, že byl vydán územní souhlas. Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatelka již přímo nebrojí proti datu doručení sdělení, naopak připouští, že s ním v době nahlížení do spisu byla seznámena (viz odst. 7, 13 nebo 29 stížnosti, z nichž vyplývá, že stěžovatelka musela jít nahlížet do správního spisu, aby pochopila, co má žalovaný slovním spojením „stavba byla povolena“ na mysli). NSS tedy pouze ve stručnosti poukazuje na odůvodnění napadeného usnesení, ve kterém krajský soud správně uzavřel, že sdělení bylo stěžovatelce, resp. jejímu zástupci, prokazatelně fakticky doručeno dne 15. 2. 2017. Tento den se do datové schránky společnosti přihlásil zástupce stěžovatelky Mgr. Andrej Lokajíček, a tím došlo k doručení písemnosti. Na uvedeném nic nemění, že doručování nebylo provedeno předepsaným způsobem (srov. rozsudek NSS ze dne 6. 3. 2009, čj. 1 Afs 148/2008-73, jenž byl citován v rozsudku NSS ze dne 5. 9. 2018, čj. 10 As 357/2017-66, i napadeném usnesení krajského soudu).

[12] Stěžovatelka především namítla, že ze sdělení nemohlo být patrné, že žalovaný vydal územní souhlas.

[13] Ve sdělení žalovaný výslovně uvádí, že „*oplocení pozemku parcelní číslo X v katastrálním území J. H. bylo stavebním úřadem povoleno jako stavba oplocení sloužící k zamezení přístupu cizích osob na pozemek vlastníka a při pokračování výstavby povolené stavby garáže bude tato odstraněna. Stavební úřad vydal povolení dne 14. 7. 2016 pod sp. zn. [...] na základě žádosti vlastníka pozemku parcelní číslo X v katastrálním území J. H..*“ Sdělení bylo zasláno zástupci stěžovatelky datovou zprávou označenou „Sdělení – dopis: oplocení pozemku“.

[14] Právní předpisy neupravují, jaké konkrétní náležitosti má mít sdělení, jímž se jednotlivec uvědomuje o takové skutečnosti, jakou je výsledek provedené kontroly podle § 133 a násl. stavebního zákona. Informace, která je tímto způsobem poskytována, by nepochybně měla být jednoznačně srozumitelná, zvláště je-li její identifikace rozhodná pro volbu právního obranného mechanismu. Podle NSS nelze vytvářet umělé myšlenkové konstrukce, na jejichž základě by se dalo předjímat, že stěžovatelka mohla či nemohla ze sdělení žalovaného pochopit, že byl vydán územní souhlas. Slovní spojení „stavba byla povolena“ je s ohledem na okolnosti věci značně zavádějící, neboť z něj z gramatického hlediska vyplývá, že bylo vydáno stavební povolení. Územní souhlas a stavební povolení

však nelze zaměňovat či snad podřazovat jeden pod druhý. Jedná se o dva různé pojmy, které dávají název dvěma odlišným postupům podle stavebního zákona.

[15] NSS v rozsudku ze dne 29. 6. 2011, čj. 5 Aps 5/2010-293, č. 2386/2011 Sb. NSS, opakovaně citovaném v průběhu řízení, uvedl: „že § 84 odst. 1 s. ř. s. je třeba vykládat v tom smyslu, že počátek běhu subjektivní dvouměsíční lhůty k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu je dán okamžikem, kdy se žalobce dozvěděl o skutečnostech, v nichž spatřuje nezákonný zásah. Rozhodující je přitom znalost žalobce o skutkových okolnostech, z nichž vyplývá konání či nekonání správního orgánu, v němž je spatřován nezákonný zásah. Okamžik, kdy žalobce nabyl přesvědčení o tom, že předmětné konání či nekonání správního orgánu naplňuje veškeré znaky nezákonného zásahu, není pro běh této lhůty rozhodný“. Krajský soud podle názoru NSS nesprávně vyhodnotil okamžik, kdy se stěžovatelka fakticky dozvěděla o skutečnostech, v nichž spatřuje nezákonný zásah. Sdělení neposkytovalo jasnou informaci o tom, že byl vydán územní souhlas, proti kterému se může stěžovatelka bránit žalobou proti nezákonnému zásahu. K tomuto zjištění mohla stěžovatelka dojít až po nahlédnutí do správního spisu dne 8. 3. 2017. Žaloba podaná ke krajskému soudu prostřednictvím datové schránky zástupce stěžovatelky dne 8. 5. 2017 tak byla včasná.

[16] Pro úplnost NSS dodává, že usnesením NSS ze dne 31. 5. 2018, čj. 1 As 436/2017-35, byla rozšířenému senátu postoupena věc s otázkou, zda územní souhlas podle § 96 stavebního zákona (resp. obecně souhlasy vydávané dle stavebního zákona) představuje rozhodnutí přezkoumatelné ve správním soudnictví podle § 65 a násl. s. ř. s. Vzhledem k tomu, že NSS posoudil žalobu stěžovatelky jako včasnou, a tedy vyhověl kasační stížnosti, nepovažoval za nutné přistoupit k přerušení tohoto řízení do doby, než rozšířený senát zodpoví mu položenou otázku.

[17] Nadto je třeba zdůraznit, že ať již bude rozhodnutí rozšířeného senátu jakékoli, nemůže jít k tíži stěžovatelky, jednala-li v důvěře v dosavadní judikaturu, neboť rozšířený senát NSS v usnesení ze dne 18. 9. 2012, čj. 2 As 86/2010-76, dovodil, že souhlasy vydávané dle stavebního zákona, zejména dle § 96, § 106, § 122 a § 127, které stavební úřad výslovně či mlčky činí k ohlášení či oznámení, jsou jinými úkony dle části čtvrté správního řádu. Tyto souhlasy nejsou rozhodnutími ve smyslu § 65 s. ř. s.; soudní ochrana práv třetích osob je zaručena žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu dle § 82 s. ř. s.).

[18] Pokud dojde v důsledku činnosti rozšířeného senátu k judikatornímu odklonu, nelze nově přijatý názor zásadně aplikovat zpětně, pokud by v důsledku této změny účastníci řízení, resp. soukromé subjekty, jednající v důvěře ve stávající judikaturu, ztratili přístup k soudu (srov. též rozsudek NSS ze dne 28. 7. 2009, čj. 2 As 34/2009-65, též rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 5. 12. 2017, čj. 1 Afs 58/2017-42, bod 52-55). Pokud by tedy rozšířený senát např. dospěl i k názoru, že územní souhlas je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., nebylo by možno tomuto názoru přiznávat retrospektivní účinky v neprospěch stěžovatele (viz usnesení NSS ze dne 15. 11. 2018, čj. 5 Afs 342/2017-40).

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Z uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.), ve kterém krajský soud meritorně posoudí žalobu stěžovatelky za podmínky, že budou splněny další podmínky řízení. Krajský soud je vázán právním názorem vysloveným NSS v rušícím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[20] V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.)

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 15. srpna 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu